

DISCURSU MANIFESTACIÓN LLETRES 2026

Gracies a toes y toos por tar equí, un añu más, cola Xunta pola Defensa de la Llingua Asturiana, nesta manifestación que zarra la Selmana de les Lletres Asturianes.

Agora que vuelve con más fuercia'l clasismu y l'odiu a la cultura asturiana, a les llingües d'Asturies y a la xente que les fala, nestos tiempos d'insultos y descalificaciones personales, tien más valor la vuesa respuesta al llamáu de la Xunta. Que sigamos viniendo a enllena esta plaza añu tres añu diz muncho de nós y de la potencia de les nuses convicciones.

Les llingües y la cultura asturianes sobreviven nos ámbitos onde nun les pueden facer desaparecer, como vien siendo dende sieglos. Y, a pesar de too, el mundu reivindicativu y cultural n'asturianu foi a facer qu'Asturies sía inesplicable ensin los idiomes propios. Hasta los caradures de la derecha uviedina tienen que poner coses n'asturianu na campaña pola candidatura pa la capitalidá cultural, pa que nun se rían d'ellos y de la so curtiedá de mires per Europa alantre.

Nel balance d'estos doce meses ente manifestación y manifestación tenemos que nos acordar de la votación del 12 de xunu del añu pasáu na Xunta Xeneral pa reformar l'Estatutu y incluyir la oficialidá. Podíamos facer una llectura optimista del resultáu, porque nunca hebo tantos votos a favor en tola historia parllamentaria d'Asturies, pero la visión realista ye que nun s'algamó la mayoría de trés quintos que se precisaba y la propuesta quedó refugada.

Delles persones de la Xunta tábemos ente'l públicu nesa sesión del plenu. Qué apuru nos dio Adrián Pumares, qu'en tiempos dicía que-y diba costar muncho votar en contra de la oficialidá. Qué apuru velu finalmente votar en contra p'apuntalar la so vuelta a la casa común de la carcundia. Que-y aproveche: tien que tener razones poco étiques p'acabar abrazando a los mesmos que lu humildaren públicamente na llexislatura pasada.

El non del PP taba anunciáu, pero lo que más nos llamó l'atención foi l'actitú d'Alvaro Queipo, celebrando a lo húligan cada votu negativu de la derechina y de la derechona. Álvaro Queipo camudó aquello de "asturianu sí, oficialidá non" de Cherines y de Diego Canga pol "asturianu non, llingüicidiu sí", que comparte cola ultraderecha. Un llingüicidiu que yá empezaron a aplicar auquiera que puen, col poder municipal que tienen. La última fazaña ehí la tenéis, ye de la selmana pasada: facer desaparecer l'asturianu y emporcar cola so política d'esterminiu l'homenaxe a les sardineras de Ribeseya. La derecha sí qu'aplica la so axenda. Nun val too, señor Queipo. ¿De verdá piensa qu'echar contra la cultura d'Asturies, qu'insultar a una parte tan importante de la población que fala les llingües d'Asturies o despreciar a tanta xente que-y presta sentiles como propies..., de verdá piensa que tou esi odiu pue da-y votos? ¿Asina va dir a la hestoria de los cabezaleros del PP d'Asturies?

¿Y qué se pue dicir del papel del PSOE nesti procesu? Xusto hai agora dos años, al rematar la manifestación pola oficialidá, el presidente Barbón anunciaba la intención del Conseyu de Gobiernu d'activar la reforma estatutaria pa incluyir la oficialidá d'asturianu y gallego-asturianu. A últimos d'esi añu conocíemos dalgunos detalles más con una declaración conxunta de les fuerces que, de mano, diben apoyar la reforma... Y más nada: namás el trámite parllamentariu de rigor na Xunta Xeneral, hasta'l día de la votación de xunu del añu pasáu.

Y nós entrugámonos delles coses. ¿Por qué nun se trabayó pa convencer a la parte menos acérrime de la derecha pa qu'entrara pela idea de que la oficialidá ye la única vía legal qu'hai pa tentar d'iguar la situación que carecemos? ¿Por qué dexaron qu'esa derecha potencialmente razonable se desplace ideolóxicamente nesti asuntu a posiciones montunes empara d'arrastrala a un debate seriu onde eses posiciones quedaren arrequeaes? Esa nun ye l'actitú de la FSA cuando quier sacar daqué alantre. Talmente paez qu'asistimos a una representación, una puesta n'escena d'un intentu de reforma estatutaria pa quitalo delantre rapidino, ensin facer l'esfuerzu de presentar un proyectu ambiciosu y global pal nuestro Estatutu. ¿O ye qu'en realidá siguen teniendo fuercia dientro del partíu posiciones como la que formuló va poco Juan Cofiño, llamando a un pactu cola derecha y a fuxir de posiciones identitaries? Como si'l servilismu y el provincianismu nun foren una identidá. El casu ye que cuando daben los números p'aprobar un Estatutu al momentu nun quixeron nin tomalo en consideración y cuando por fin lo llevaron nun fixeron nada pa qu'hubiere oportunidaes d'aprobación. Ye lo que pasa cuando nun faes: qu'otros faen por ti. Y el tiempu cuerre.

Sí, ye verdá, el presidente Barbón presentó en febreru la "Estratexa de normalización del asturianu y del gallego asturianu" de la Conseyería de Cultura pal quinqueniu 2026-2030. Una declaración d'intenciones qu'aplaudimos na so formulación, pero que ye una formalidá que nun acaba de prestar. Les declaraciones d'intenciones, por mui bones que sían, nun son más que palabres escrites nun papel, y hai que pasar de les palabres a les acciones, a los fechos. Hai muncho por facer y hai que lo facer bien. Nun queremos otru edificiu públicu colos rótulos n'asturianu en lletra más menudo o nun color más pálido. Nun queremos ver más un lletreru nuna carretera o nuna publicación oficial con un nome d'un llugar que nun síal so nome tradicional y oficial. Nun podemos consentir una escuelina, una escuela, un institutu, un centru educativu, onde nun s'imparta Asturianu o Gallego-Asturianu en toles etapes. Nun podemos esperar más pa que'l profesoráu d'Asturianu y de Gallego-Asturianu tengan una especialidá y unes condiciones

llaborales equiparables a les del personal docente d'otres materies. Nun toleramos una radio y televisión públiques dirixies nun se sabe cuántos años más por una persona ensin conciencia llingüística, que nun faiga nin por cumplir la llei en materia de la presencia de les llingües d'Asturies na programación.

En definitiva, nun queremos que l'asturianu y el gallego-asturianu tengan que sobrevivir de la eterna política de caxigalines que nun ye quién a asegurar derechos, a asegurar espacios y a asegurar un futuru digne mínimamente. Nun queremos que la ciudadanía siga viviendo marxinao nos márxenes: nos márxenes del sistema educativu, nos márxenes de los medios de comunicación, nos márxenes d'un aparatu alministrativu diseñáu pa invisibilizanos y facenos desaparecer.

Por eso'l mensaxe nesti día ye siempre claru: nun nos vamos dar enxamás. Nun vamos a dexar de reclamar la oficialidá y un futuru digne pa les llingües d'Asturies nunca. La oficialidá, que va venir, va poner les bases xurídiques pa facilitar que s'esparda l'usu de les nuestres llingües a toles situaciones sociales, va favorecer el desenvolvimientu d'una industria cultural propia d'Asturies y va ayudar a la tresmisión xeneracional. Si dalguién ve dalgo malo nello ye porque tien una mirada torcida.

Por malos que sían los tiempos que vengan, por más utres qu'anubran el cielu, van ser más los corazones que sigan llatiendo pol amor que punximos nesta xera de salvar les nuestres palabres vieyes d'en casa pa ufiertá-y les al mundu. Como dexó escrito'l nostru Xuan Bello nun cantar, el mundu ye pergrande si ye grande'l corazón. Y el corazón de la oficialidá ye bien grande, ¿nun vos paez?

¡OFICIALIDÁ!